

ภาคผนวก

1. ตัวอย่างบทเพลงประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
2. ตัวอย่างข้อสอบวิชาพฤติกรรมกรสอนประวัติศาสตร์ 2 ประจำภาคเรียน
ต่าง ๆ ระหว่างปีการศึกษา 2521-ปัจจุบัน

บทเพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนประวัติศาสตร์

เพลงไทยเดิม

ชาติเรามีสมัญญาว่าชาติไทย
ภูมิลำเนาของเราแต่ก่อนมา
เมื่อชาติจีนรุกรันร่นลงได้
จีนไล่ไทยเหมือนไฟไหม้ลามเสีย

ทำนองบรรเทศ
เป็นชาติใหญ่แต่โบราณนานนักหนา
อยู่ท่ามกลางพสุธาของเอเชีย
เข้าแย้งไทยทำกินถิ่นก็เสีย
ไทยต้องเสียดินแดนแคว้นโบราณ

เพลงน่านเจ้า

ถูกแย่งที่หนี่ร่นลงทางใต้
ชื่อน่านเจ้าอยู่ไปไม่ได้นาน

ทำนองเทพทอง
ไทยมาตั้งเมืองใหม่อย่างไพศาล
จีนก็ตามรุกรานถึงทางนี้

เพลงไทยน้อย

เมื่อถูกรุกสุดสู้ไม่ได้
ไทยอีสานเลื่อนลงโขงนที
พวกไทยน้อยพลอยเลื่อนเคลื่อนลงมา
ก็อยม น่าน ปิง วัง ตั้งทำกิน

ทำนองนาคราช
ไทยก็แตกแยกกันไปหลายวิถี
ไทยใหญ่หนี่ร่นมาอยู่สาละวิน
อยู่แม่น้ำทั้งห้าทางทักษิณ
พวกไทยกลางยึดถิ่นเจ้าพระยา

เพลงสุวรรณภูมิ

อีกตรงนี้กว้างขวางแต่ปางบรรพ
เรือสำเภาครั้งโบราณผ่านไปมา
เคยมั่งคั่งมาแต่ครั้งพุทธกาล
จึงขึ้นชื่อลือเลื่องจนเพื่องฟู

ทำนองตุ้มโป่ง
ชื่อสุวรรณภูมิเป็นเมืองท่า
เป็นแหล่งค้าของเหล่าชาวชมพู
นามขนานว่ามีทองคำอยู่
ว่าแหลมทองคนรู้ทั่วกันมา

เพลงโศก

องค์พระเจ้าโศกมหาราช
พระโศณะอุตตระทั้งสองมา
ชื่อสุวรรณภูมิจึงกระเดื่อง
อันวัตถุหลักฐานนั้นยังมี

ทำนองแขกต้อยหม้อ
ส่งพระสงฆ์มาประกาศพระศาสนา
ประกาศพจน์บรรพชาคนแดนนี้
เป็นแดนทองถิ่นผ้าเหลืองเรื่องศักดิ์ศรี
คือปฐมเจดีย์ที่บูชา

เพลงละว้า

คนพื้นเมืองแถบนี้ครั้งกระนั้น
ที่รุ่งเรืองขึ้นชื่อคือละว้า
ต่างปกครองตั้งแคว้นแดนนคร
ประกอบการเพาะปลูกทุกตำบล

ก็มีอยู่หลายพันธุ์หลายภาษา
ตั้งอาณาจักรใหญ่ ๆ หลายมณฑล
เป็นหลักแหล่งถาวรไม่สับสน
ประชาชนเป็นสุขอยู่ทั่วกัน

เพลงขอมสุวรรณ

พุทธศกตกราวพันสี่ร้อย
ขอมเข้ายึดดินแดนแผ่นดินสุวรรณ

ทำนองเขมรปากท่อ
อำนาจขอมสูงลอยเป็นหลักมั่น
ปกครองกันอยู่ได้ไม่นานนัก

เพลงอินธรา

เพราะมีองค์มหาราชของพม่า
ยกกองทัพเข้ามาตั้งหวังพำนัก
พลสิ้นบุญองค์พระอินธรา
ขอมกลับมาครอบครองอยู่อีกนาน

ทำนองพม่าประเทศ
ชื่ออินธราผู้บุญหนัก
แต่ก็รักษาไว้ไม่ได้นาน
อิทธิพลของพม่าก็ถูกผลาญ
จึงได้มีของโบราณขอมมากมาย

เพลงไทยเลื่อน

ชนชาติไทยเลื่อนไหลลงทางนี้
แต่ต้องตกเป็นข้า ขอมเป็นนาย

ทำนองขวัญอ่อน
แผ่เข้าครอบรัฐที่ไม่ขาดสาย
ถูกข่มเหงมากมายสุดพรรณนา

เพลงอพยพ

ตกลงลำบากด้วยไม่มีที่ทำกิน
อพยพลอยเลื่อนเคลื่อนลงมา
ตั้งแต่เหนือลงมาได้นั้น ไกลนัก
ครั้นเมื่อเขาตามบุคมารุกราณ

ทำนองแขกอะหวัง
ต้องทิ้งถิ่นมุ่งหมายตายดาบหน้า
แสวงหาที่ทำเลอยู่ช้านาน
ในบางครั้งตั้งพักเป็นหมู่บ้าน
ก็ชมชานอพยพกันต่อไป

เพลงปิ่นไทย

มีพวกไทยใหญ่ใหญ่อยู่พวกหนึ่ง
ก็มาเกิดแบ่งแยกแตกกันไป
พวกหนึ่งตรงลงไปทางด้านซ้าย
พวกหนึ่งอ้อมขึ้นทางขวาแยกกัน

ทำนองนกจาก
เลื่อนท่าเลมาถึงทิวเขาใหญ่
ภูเขานั้นปิ่นไทยให้แตกกัน
เข้ายึดชายฝั่งทะเลเป็นที่มั่น
ก็เกิดปิ่นชาติไทยได้ง่ายดาย

เพลงญวนไทย

ไทยที่ลงไปข้างซ้ายกลายเป็นญวน
ชั่วเวลาในระยะพันปีปลาย
นับตั้งแต่พุทธศักราชร้อย
ญวนต้องขึ้นอยู่กับจีนสิ้นเลือดไทย

ทำนองสามสี่
ชาติไทยปรวนแปรไปน่าใจหาย
ญวนได้กลายออกห่างจากพวกไทย
ถึงพันสี่ไม่น้อยที่นับได้
ถึงกับใช้หนังสือจีนในถิ่นนี้

เพลงไทยใหญ่

ไทยที่ลงมาทางขวานั้นกล้านัก
พากันเคลื่อนตรงไปได้ทุกที่
ตั้งสืบแก้วเจ้าฟ้าอาณาจักร
ขยายเขตเพิ่มทวีที่ทำกิน

ทำนองกระบี่ลีลา
ยังจงรักเลือดไทยอยู่เต็มที
ไทยใหญ่รู้ลงไปหาสาละวิน
เข้าปกปักครองที่แถบนั้นสิ้น
ออกไปจนถึงถิ่นอิระวดี

เพลงตะโก้ง

พวกไทยใหญ่ได้เป็นเจ้าของตะโก้ง
รักษาตัวอยู่ได้หลายร้อยปี
สิ้นอำนาจชาติไทยในพม่า
ไทยพวกหนึ่งจึงไหลไปไกลโพ้น

ทำนองกราวรำพม่า
จึงจรโรงเกียรติไทยขึ้นเต็มที
ถูกพม่ารวีเข้าทางโน้น
ที่เป็นอาณาจักรก็หักโค่น
เป็น “อาหม” อยู่ทางโน้นห่างออกไป

เพลงสิบสองจุไทย

พวกไทยน้อยเมื่อถอยจากน่านเจ้า
ตั้งเป็นถิ่นหลักฐานกันต่อไป

ทำนองสร้อยสนตัด
ก็เดินเข้าเขตสุวรรณภูมิใหญ่
ชื่อสิบสองจุไทยทางเบื้องบน

เพลงไทยทวิ

การเคลื่อนที่ของไทยไม่หยุดยั้ง
ไหลเข้าแดนขอมละว้ามาปะปน
ชั่วเวลาราวห้าหกร้อยปี
เขตสุวรรณภูมิใหญ่ไทยเข้าครอง

ทำนองหงส์ทอง
เหมือนน้ำหลังไหลท่วมทุกแห่งหน
กล้าประจันสู้ภัยได้เขตครอง
ไทยทวิเพิ่มเข้าเป็นเจ้าของ
เหมือนน้ำนองท่วมทั่วทุกตำบล

เพลงเขมรไทย

แดนเขมรแดนละว้ามลายู
เลือดของไทยหลังไหลเหมือนสายชล
เลือดของไทยเข้าไปปนเขมร
เลือดเขมรปนไทยไกลจากเดิม

ทำนองพราหมณ์ดีดน้ำเต้า
ไทยเข้าอยู่กำกับไม่สับสน
เข้าปะปนเปลี่ยนเลือดละว้าเดิม
ทำให้เด่นเกียรติไทยได้ส่งเสริม
ไทยยังเพิ่มเขมรกลายเป็นไทยแท้

เพลงขุนบรม

สมัยเดียวกับพระอโนรธา
ตั้งอาณาจักรใหม่ของไทยแท้
เวลาล่วงมาได้อีกไม่ช้า
เชียงแสนหลวงรุ่งเรืองเป็นเมืองสำคัญ

ทำนองลาวพุงขาว
ขุนบรมไทยกล้าอำนาจแผ่
ชื่อลานช้างตั้งแต่ครั้งกระโน้น
ก็มีแคว้นลานนาขึ้นตั้งมั่น
หลักไทยมั่นรวมกำลังตั้งนคร

เพลงสุโขทัย

ไทยข้างใต้ยังอยู่ในอำนาจขอม
ถึงปีพันแปดร้อยไทยน้อยจร
อันนามเดิมที่กระเดื่องของเมืองนี้
ครั้งเปลี่ยนนามมาเป็นกรุงสุโขทัย

ทำนองขึ้นพลับพลา
เราต้องยอมเป็นข้าเขาไปก่อน
เข้าดีขอมตั้งนครสุโขทัย
ชื่อ “สยามธานี” เป็นเมืองใหญ่
ชื่อ “สยาม” หายไปจากถิ่นเรา

เพลงถิ่นไทย

ถิ่นของเราต้องถนอมล้อมรั้วบ้าน
มิให้ใครแย่งแผ่นดินถิ่นของเรา
มา พวกเรา เตรียมพร้อมยอมสมัคร
จนถึงเลือดหยาดสุดท้ายจะยุทธแย่ง
เมื่อสิ้นชาติสิ้นแผ่นดินก็สิ้นคิด
ยอมสูญชาติอย่าเป็นทาสของศัตรู

ทำนองสมิงทองมอญ
ศัตรูหาญมาสู้ต้องสู้เขา
ใครขึ้นเข้าเราสู้จนสุดแรง
ถนอมรักชาติไทยอย่าหน่ายแห่ง
ต้องแสดงใจหาญผลาญศัตรู
เรามายอมเสียชีวิตดีกว่าอยู่
มา มาสู้ ไว้ลายชาติไทยเรา

เพลงวงศ์พระร่วง

สุโขทัยได้สิทธิอิสระ
เรื่องตั้งบ้านตั้งเมืองไซ่งานเบา
วงศ์พระร่วงจัดแคว้นดินแดนไทย
ขยายเขตสงเสริมเพิ่มกำลัง

ทำนองโยนดาบ
เพราะไทยดีมีมานะไม่โฉดเขลา
ไทยรุ่นเก่าเราทำโดยลำพัง
ให้รุ่งเรืองยิ่งใหญ่ในปางหลัง
ไทยจึงตั้งถิ่นฐานได้แท้จริง

เพลงพยายาม

ประเทศไทยในสามร้อยปีแรก
พยายามทำตลอดไม่ทอดทิ้ง

ทำนองนาคบริพัตร
ต้องสู้แบกภาระอันหนักยิ่ง
งานทุกสิ่งฝ่าฟันอันตราย

เพลงฝั่งโขง

ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง
แผ่เขตไทยออกไปได้มากมาย
หลวงพระบางเวียงจันทน์และเวียงคำ
จนถึงอ่าวบึงกะลากล้าไปจอง

ทำนองสามเส้า
ชาติของเราแข็งแรงขึ้นเหลือหลาย
ขอมแพ้พ่ายยอมให้ไทยเข้าครอง
ตลอดฝั่งแม่น้ำโขงทั้งสอง
เกือบเต็มถิ่นแหลมทองเป็นของไทย

เพลงพระทองใหม่

พ่อขุนรามคำแหงนั้นแรงกล้า
ตัวอักษรเรียกชื่อลายสือไทย
ทรงช่วยเหลืออาณาประชาราษฎร์
พระพุทธรูปหิ้งค์เก่าเชิญเข้ามา

ทำนองดวงพระธาตุ
ทรงปัญญาเริ่มคิดหนังสือใหม่
จารึกเรื่องลงไว้ในศิลา
ช่วยพระสงฆ์ให้ประกาศพระศาสนา
จากลังกาสู่แคว้นดินแดนไทย

เพลงท้าวอุทอง

วงศ์พระร่วงครองมากกว่าร้อยปี
อยุธยาแข่งคู่สุโขทัย
ดินอุดมลุ่มน้ำและล้ำคลอง
สุโขทัยถูกสะกดตัดกำลัง

ทำนองกาเรียนทอง
ทางทิศใต้เกิดมีแคว้นขึ้นใหม่
ตั้งวงศ์ใหม่ปกครองโดยลำพัง
เป็นเมืองท้าวอุทองมาทรงตั้ง
ก็ร่วงโรยจนกระทั่งต้องล้มไป

เพลงเชียงราย

ส่วนกรุงศรีอยุธยา อำนาจวงศ์เชียงรายขยายไป เขมรเอบางทางฝ้ายขอม โทรมสลดหมดอำนาจ ยกกองทัพไปประชิดรบติดพัน	ทำนองสิงห์โต บำรุงเมืองรักษาแดนตามแผนใหม่ รวมเอาเขตสุโขทัยไว้ด้วยกัน ไทยสามารถทำได้จริงทุกสิ่งสรรพ ในเขตชั้นรั้วขอมถึงนครธม
--	---

เพลงวงศ์สุพรรณภูมิ

วงศ์ที่สองครองศรีอยุธยา เป็นวงศ์ใหญ่ยิ่งหนักหนาน่านิยม ในปีพันเก้าร้อยเจ็ดสิบห้า นครวัดเมืองโบราณสถานไกล	ทำนองขอมใหญ่ มีนามว่าวงศ์สุพรรณภูมิสม ได้ทำกิจควรชมไว้ชื่อไทย รบกับกรุงกัมพูชาเป็นศึกใหญ่ ก่อกเป็นของไทยในปีนั้น
---	--

เพลงไตรโลกนาถ

พระบรมไตรโลกนาถ แยกทหารพลเรือนออกจากกัน ทรงเห็นพิษณุโลกเป็นถิ่นดี ไทยขางเหนือจึงเพิ่มความนิยม	ทำนองเวศุกรรม เป็นกษัตริย์สามารถทุกสิ่งสรรพ จัดกระทรวงตั้งชั้นจตุสดมภ์ ก็ตั้งราชธานีให้เหมาะสม ยอมเกลี้ยวกลมกับไทยในภาคกลาง
--	---

เพลงโปรตุเกส

ใน พ.ศ. สองพันหกสิบเอ็ด เป็นครั้งแรกที่ไทยได้ทำทาง	ทำนองฝรั่งควง โปรตุเกสขอทำไมตรีบ้าง ไมตรีกับชาวต่างภาษาไกล
---	--

เพลงไชยราชา

ถึงสมัยพระไชยราชา
ได้ร่วมญาติกันทั่วครอบครัวไทย

ทำนองสร้อยลาว
ไทยจึงได้ล่านารวมเชียงใหม่
เป็นโชคชัยล้ำเลิศประเสริฐนัก

เพลงแก้วฟ้า

สิ้นสมัยพระไชยราชา
พระแก้วฟ้าพรรษาอย่างน้อยนัก
พระชนนีท้าวศรีสุดาจันทร์
วางยาพิษปลงพระชนม์พระแก้วฟ้า

ทำนองมุล่ง
เริ่มขาดาเมืองเข็ญเห็นประจักษ์
จึงเกิดเรื่องอัปัทกษณ์อย่างชั่วช้า
สมคบกันกับขุนวรวงษา
แต่คนร้ายถูกฆ่าหมดทั้งนั้น

เพลงสุริโยทัย

ถึงสมัยพระมหาจักรพรรดิ
ศึกเขมรศึกพม่ามาประชัน
ใน พ.ศ. สองพันเก้าสิบเอ็ด
องค์พระสุริโยทัยวายชีวา

ทำนองสามไม้ใน
ก็เกิดเรื่องซ่องซัดทุกสิ่งสรรพ
วงศ์สุพรรณภูมิลดหมดขาดา
เกือบจะเสร็จเสียกรุงแก้วพม่า
เพราะเข้ารบกับพม่าเหมือนอย่างชาย

เพลงสงครามข้างเผือก

ครั้ง พ.ศ. สองพันหนึ่งร้อยหก
เผชิญได้ข้างเผือกมาเจ็ดราย
เราไม่ให้จำใจต้องรบพุ่ง
เสียชีวิตพลนิกายไปหลายพัน

ทำนองจำปาทองเทศ
ก็มีเรื่องนำวิตกไม่เหือดหาย
ทางพม่ามาตรงหมายมาขอปัน
ข้างในเมืองหรือก็ยุ่งอย่างคับขัน
เสียเงินทองทำขวัญพม่าไป

เพลงบูรณอง

ถึง พ.ศ. สองพันร้อยสิบเอ็ด
 ซาตามาดล้นวาสนาไทย
 บูรณองปองร้ายมาหลายครั้ง
 คอยหาช่องยกทหารมารานรุก

ทำนองแขกหน้าง
 เกิดสงครามขามเข็ดเป็นครั้งใหญ่
 เป็นเหตุให้เกิดเรื่องกลียุค
 ไม่ยอมให้ไทยตั้งอยู่เป็นสุข
 ชนชาวไทยได้ทุกข์อยู่ทั่วกัน

เพลงเสียดกรุง

พม่าล้อมเมืองเราอยู่เก้าเดือน
 พม่าเข้าโจมตีทุกวัน
 วันอาทิตย์เดือนเก้าแรมสิบเอ็ด
 ศกสองพันร้อยสิบสองเราต้องเอียง

ทำนองพัดชา
 ฝ่ายข้างไทยแพ้เพื่อนไม่แข่งขัน
 กำลังเราป้องกันไม่พอเพียง
 ปี่มะเส็งเบ็ดเสร์จสุดจะเลียง
 อูษุยาสิ้นเสียงแตกทำลาย

เพลงพม่าครอง

ไทยต้องเป็นเมืองขึ้นของพม่า
 ลงต่ำด้อยย่อยยับคู่อับอาย

ทำนองสร้องเพลง
 อยู่สิบห้าขวบกาลดูนานหลาย
 ไทยกลับกลายเป็นทาสขาดเสรี

เพลงธรรมราชา

เสียดกรุงแล้วบูรณองนามกระเดื่อง
 ได้สองเดือนกับสิบวันพอดี
 คือองค์พระมหาธรรมราชา
 แต่ไทยยังขุนเข็ญไม่เป็นไทย

ทำนองพม่าเห่
 ขึ้นครองเมืองเป็นใหญ่ในกรุงศรี
 ก็จัดงานการพิธีเสกเจ้าไทย
 ขึ้นครองศรีอยุธยาตั้งวงศ์ใหม่
 ต้องจำใจเป็นข้าพม่ามอญ

เพลงกุ่มกร

นเรศวร-เอกาทศรถ
ให้ฝึกหัดรบสู้หมู่ปวงบร

ทำนองช้างประสานงา
เป็นโอรสสองพระองค์ที่ทรงสอน
เพื่อแก้เกียรติกุ่มกรคืนเป็นไทย

เพลงนเรศวร

อันสมเด็จพระนเรศวร
ในการรบการทหารแสนชาญชัย
ปีสองพันหนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ด
ประกาศอิสระไทยได้โดยตรง

ทำนองต้นเพลงฉิ่ง
เป็นผู้ควรเคารพอย่างยิ่งใหญ่
พระชนม้น้อยแต่พระทัยนั้นอาจอง
ทรงทำงานได้สำเร็จสมประสงค์
ไทยจึงคงกลับฟื้นคืนชีวิต

เพลงพระแสงดาบคาบค่าย

ทางพม่าพยายามทำการใหญ่
ส่งกองทัพมากมายมาหลายทิศ
คือปีสองพันร้อยยี่สิบเก้า
คาบพระแสงปืนค่ายเมื่อใกล้รุ่ง
พระหน่อนาดอาจหาญเห็นประจักษ์
แทงด้วยทวนพม่าม้วนตกอาชา

ทำนองมอญรำดาบ
จะปราบไทยเพื่อมิให้ตั้งตัวติด
ในครั้งหลังตั้งประชิดถึงใกล้กรุง
พระนเรศวรเป็นเจ้าเข้ารบพุ่ง
พม่าพุ่งหอกซัดพลัดลงมา
สู้กับนักฟันดาบของพม่า
อยุธยาเราไม่สิ้นซึ่งคนดี

เพลงยุทธหัตถี

ปีสองพันหนึ่งร้อยสามสิบห้า
พระนเรศวรเจ้าเข้าต่อสู้
ฝ่าไฟรบพลชนช้างกลางสนาม
ฝ่ายพม่ามหาอุปราชา

ทำนองนเรศร์ชนช้าง
รบพม่าเป็นยุทธหัตถี
โดยลำพังกับพระศรีอนุชา
ได้เชิดศกดิ์ชูนามยิ่งนักหนา
ถูถูกฟันสิ้นชีวะบนคอช้าง

เพลงอนุภาพพระนเรศวร

ม้าयोग - ในปีนั้นทางทวายตะนาวศรี ก็อยู่ใต้บารมีของไทยบ้าง
 เกียรติของไทยแผ่ไปได้ทุกทาง ฝ่ายพม่าอับปางพ่ายแพ้ไทย
เขมรเหลือง - ปีสองพันหนึ่งร้อยสามสิบหก พระนเรศวรยกกองทัพใหญ่
 ปราบเขมรให้เห็นฝีมือไทย ชนะได้ทำพิธีปฐมกรรม
มอญเปลว - มะละแหม่งก็เข้ามาสามภักดิ์ มอญสมัครเข้ามาอยู่ในอุปถัมภ์
 อำนาจไทยแผ่ไปได้ครอบงำ ถึงลุ่มน้ำสาละวินถิ่นที่เดิม

เพลงตองอู

กองทัพไทยไว้ชื่อจลือชา ถึงเวลาควรกระหน่ำตีซ้ำเติม กองทัพไทยยกไปถึงหงสาฯ พม่าหนีจากกรุงหงสาฯ นั้น	ทำนองลีลากระทุ่ม ทางพม่าลานศึกไม่อีกเหิม ไทยจึงเริ่มยกเข้าทางรามัญ ททัพพม่าหลีกทางไม่กางกัน ไปตั้งมั่นล่าถอยอยู่ตองอู
---	---

เพลงแรมศึก

กองทัพไทยตามไปอย่างพรักพร้อม ไทยประชิดเมืองไว้ตั้งค่ายคู ก็เกิดการล่าเลี้ยงเสบียงส่ง แต่แรมศึกเป็นเวลาถึงห้าเดือน	ทำนองจรเข้ขวางคลอง ทางพม่าถูกล้อมจำใจสู้ ล้อมตองอูอยู่ได้ถึงสองเดือน ไทยจะคงอยู่ไม่ได้ต้องคลายเคลื่อน จำใจเลื่อนถอยทัพกลับกรุงไทย
--	---

เพลงระลึกพระนาม

ปีสองพันหนึ่งร้อยสี่สิบเจ็ด รุกพม่าอีกครั้งตั้งพระทัย แต่ประชวรสิ้นพระชนม์เสียกลางทาง ประชาชาติไทยยังไม่ลืมพระนาม	ทำนองขอมกล่อมลูก พระนเรศวรเสด็จนำทัพใหม่ จะเอาชัยไว้เกียรติให้ดังงาม เหมือนทิ้งขว้างไทยไว้ในขวากหนาม ที่ทำความดีไว้มากมายนัก
--	--

เพลงเอกาทศรถ

สมัยพระเอกาทศรถ
มีสองครั้งแต่ก็ไม่ร้ายแรงนัก
เริ่มเก็บส่วยอากรขนอนตลาด
ทั้งสร้างวัดจัดการป้องกันภัย

ทำนองลมพัดชายเขา
ไม่ปรากฏสงครามขนาดหนัก
ไทยได้พักจัดสรรการภายใน
บำรุงรัฐบำรุงราษฎรฟื้นตัวใหม่
ประเทศไทยว่างศึกอยู่ช้านาน

เพลงผลัดแผ่นดิน

สิ้นบุญพระเอกาทศรถ
ผลัดแผ่นดินไปมานำรำคาญ
ปีสองพันหนึ่งร้อยเจ็ดสิบสาม
มากลายเป็นศัตรูเจ้าจู่โจม

ทำนองแขกไพร
ก็เกิดเรื่องสลดหลายสถาน
กิจการของประเทศก็เสื่อมโทรม
ขุนนางนามเจ้าพระยากลาโหม
วงศ์สุโขทัยโทรมสิ้นกำลัง

เพลงพระนารายณ์

เมื่อเริ่มวงศ์ปราสาททองครองประเทศ
แย่งสมบัติวุ่นวายกันหลายครั้ง
พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่สามารถ
สองพันร้อยเก้าสิบเก้าเป็นเจ้าครอง

ทำนองนางนาค
ในชั้นต้นอาเพศจนผิดหวัง
ในตอนหลังพระนารายณ์ได้ขึ้นครอง
มหाराชอยู่ชององค์ที่สอง
อยู่ได้ถึงสามสิบสองเวลากาล

เพลงลานนา 1

อันพี่น้องของไทยที่ปีกแผ่น
แต่หากมีเคราะห์ร้ายหลายประการ
เหมือนสตรีงามร่างสำอางพัคตร์
ไทยพม่าชนแข่งแย่งเป็นมิตร

ทำนองลาวสรวย
ก็คือแคว้นลานนามหาศาล
เกิดรำคาญขุนเข็ญอยู่เป็นนิตย์
เจ้าชู้ยักษ์มุ่งมองมาป้องคิด
จึงมีศึกมาประชิดอยู่หลายครั้ง

เพลงลานนา 2

ใน พ.ศ. สองพันสองร้อยห้า
พระนารายณ์ส่งทัพรบประดิ่ง
ลานนาไทยได้อยู่กับพวกพ้อง
ผูกสมัครักใคร่ไว้ยั่งยืน

ทำนองลาวแพนน้อย
ไทยได้รวมลานนาเหมือนหนหลัง
ถึงสองครั้งจึงได้เชียงใหม่คืน
เป็นพี่น้องเนื้อไทยใช้คนอื่น
เหมือนทองผืนเดียวกันจนวันนี้

เพลงมอญฟังไทย

ใน พ.ศ. สองพันสองร้อยหก
เข้ามาถึงขอฟังพระบารมี
ทางพม่าจึงเข้ามาขึ้นคำขาด
รบพม่าจนต้องพากันถอยไป

ทำนองแขกมอญ
พวกมอญยกจากพม่าพากันหนี
พระนารายณ์ทรงอารีรับเลี้ยงไว้
แต่ฝ่ายไทยของอาจไม่คืนให้
มอญได้ฟังบุญไทยอยู่ร่วมเย็น

เพลงรุกพม่า

องค์สมเด็จพระนารายณ์หมายแสดง
โกษาเหล็ก-สี่หราชผู้จัดเจน
ใน พ.ศ. สองพันสองร้อยเจ็ด
ถึงที่ไหนมีชัยอย่างงดงาม

ความเข้มแข็งของไทยให้แลเห็น
ทรงตั้งเป็นแม่ทัพรบพุกาม
เตรียมทัพเสร็จยกออกไปไม่เกรงขาม
พม่าคร้ามมิได้ขวางทางเดินทัพ

เพลงล้อมพุกาม

ไปตั้งล้อมเมืองพุกามอยู่สามเดือน
แต่ไม่เสียชื่อไทยได้รับรบ
ผลของการรุกพม่าที่น่าคิด
ชั่วเวลาเก้าสิบหกขวบปีปลาย

ทำนองกราวรามอญ
ตีไม่ได้ก็ต้องเคลื่อนขบวนกลับ
และกวาดคนเก็บทรัพย์สินมากมาย
คือพม่าหมดฤทธิ์ไปนานหลาย
ทัพพม่ามิได้กราบมารุกไทย

เพลงต่างภาษา

ระหว่างนี้กรุงศรีอยุธยา
 เพราะมีชนต่างภาษามาแต่ไกล
 โปรตุเกส อังกฤษ ฮอลันดา
 พวกประกาศศาสนาามากมาย

ท่านองฝรั่งร่าเริง
 ก็จัดการก้าวหน้าตามสมัย
 เข้าอาศัยเมืองเรายู่มากมาย
 ฝรั่งเศส เข้ามาตั้งค้าขาย
 องค์สมเด็จพระนารายณ์ไม่เกียดกัน

เพลงเมืองนารายณ์

พระเจ้าหลุยส์ฝรั่งเศสที่สิบสี่
 แลกเปลี่ยนทูตเพื่อมีมิตรกัน
 แต่ทุกอย่างต้องมีทั้งดีชั่ว
 พระนารายณ์ทรงบำรุงลพบุรี

ท่านองเขมรพวง
 ได้ขอร่วมสามัคคีสมานฉันท์
 ความเกี่ยวพันเรียบร้อยมาหลายปี
 ไทยจึงต้องระวังตัวไว้เต็มที
 เป็นฐานทัพเผื่อจะมีการสงคราม

เพลงวิชเยนทร์

พระองค์ได้เจ้าพระยาวิชเยนทร์
 แต่งนครลพบุรีให้งดงาม
 สำเภาไทยไปค้าต่างประเทศ
 คนไทยทำโดยลำพังไม่จ้างวาน

ท่านองประกาศเกตรา
 เป็นอำมาตย์จัดเจนคนเกรงขาม
 ทำท่อน้ำสร้างถนนป้อมปราการ
 ไทยสามารถเป็นพิเศษกว่าเพื่อนบ้าน
 ไครมาช่วยทำการเดินเรือค้า

เพลงมาตกรรม

แต่เหตุการณ์ตอนปลายร้ายทั้งนั้น
 อันต้นเหตุคือพระเพทราชา
 ลอบประหารเจ้าพระยาวิชเยนทร์
 แม้พระปีย์ตัวโปรดพระนารายณ์

ท่านองแปดบท
 ต้องเกิดเรื่องฆ่าฟันกันนักหนา
 ปรารถนายึดอำนาจกับลูกชาย
 ไม่ชอบใครฆ่าเล่นเสียง่าย ๆ
 ก็เคราะห์ร้ายถูกฆ่าอย่างน่าซึ้ง

เพลงนารายณ์สู่วรกรรม

ปีสองพันสองร้อยสามสิบเอ็ด	ทำนองสี่บท
พระนารายณ์โชคสดหมดกำลัง	ตัวพระเพทราชาที่สมหวัง
กรรณา อาทิตย์ ที่สิบเอ็ด	โรคาพาธมาประดังในปีนั้น
ทั้งเทศไทยเศร้าใจไปด้วยกัน	พระนารายณ์ก็เสด็จสู่วรกรรม
	ทั่วเขตชั้นรัศมีถึงพระคุณงาม

เพลงสิ้นบุญพระนารายณ์

เมื่อสิ้นบุญพระนารายณ์มหาราช	เกียรติของไทยทั้งชาติถูกเหยียดหยาม
วงศ์บ้านพลูมิได้มีที่ดั่งงาม	ทำแต่ความเหลวแหลกทุกอย่างไป
ตั้งต้นร้ายแต่สมัยเพทราชา	แล้วต่อมาพระเจ้าเสือเหลือวิสัย
ทำเสียศรีเสื่อมศักดิ์สกุลไทย	ยังขายหน้าอยู่ในประวัติการณ์

เพลงความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์	เป็นสมบัติของคนดี
หากว่าใครไม่มี	ชาตินี้เอาดีไม่ได้
มีความรู้ท่วมหัว	เอาตัวไม่รอดถมไป
คดโกงแล้วใคร	จะรับไว้ให้ร่วมการงาน

เพลงปียมหาราช

พระปียมหาราช	ทรงเลิกทาสในแผ่นดินไทย
ตั้งโทรเลขและการรถไฟ	ทำให้ชาติไทยพัฒนา
ยี่สิบสามตุลาคม	เราขอก้มกราบวันทา
ระลึกถึงตลอดมา	พระคุณล้นฟ้าล้นแผ่นดิน

เพลงร่วมใจไมตรี

ร่วมใจไมตรี กันเถอะพี่น้องไทย ร่วมจิตกันไปชาติไทยจะรุ่งเรือง
ชาติจะเรืองด้วยสามัคคี ร่วมชีวิตกันเป็นกำลัง

(สร้อย) เขะทิงนองนอย ชะ เขะทิงนองนอย (ซ้ำ)

กิจการใด ๆ สำเร็จตั้งใจ เสริมสร้างชาติไทย ให้อยู่ยืนยง
เกิดพลังเพราะสามัคคี

(สร้อย)

เพลงรักเมืองไทย

(สร้อย) รักเมืองไทย ชูชาติไทย หนุนบำรุงให้รุ่งเรืองสมเป็นเมืองของไทย เราชาว
ไทย เกิดเป็นไทย ตายเพื่อไทย (ซ้ำ)

ไม่เคยอ่อนน้อมเราไม่ยอมแพ้ใคร ศัตรูใจกล้า มาแต่ทิศใด
ถ้าข่มเหงไทย คงจะได้เห็นดี (สร้อย)

เรารักเพื่อนบ้าน เราไม่รานรุกใคร จะรักษาสีหรี อิศระของไทย เรารัก
เมืองไทย ยิ่งชีพเราอย (สร้อย)

ถ้าถูกข่มเหง แล้วไม่เกรงผู้ใด ดังงูตัวนิต มีพิษเหลือใจ ใครทำซ้ำใจ
ไทยจะไม่ถอยเลย (สร้อย)

เพลงอาชีพของชาวไทย

อาชีพของชาวไทย
ในภาคกลาง เกือบทุกหลังคา
ส่วนในภาคเหนือ
ดีบุกนั้นมีภาคใต้
อ้อยยางพารา
ทิศทักษิณเกือบบริวารบ้าน

ส่วนใหญ่ คือการทำนา
เขาทำนากันอยู่ทั่วไป
นั่นมีป่าไม้ใหญ่
เลี้ยงสัตว์ยกให้ภาคอีสาน
เขาทำกันมานานแสนนาน
อีกแห่งหนึ่งนั้นทางภาคเนย์

เพลงตื่นเถิดชาวไทย

(สร้อย) ตื่นเถิดชาวไทย	อย่าหลับไหลงุ่มง่าม
ชาติจะเรืองดำรง	ก็เพราะไทยทั้งหลาย
หากนั่วมวลนั่วมวล	เราก็คงละลาย
เราต้องรับชนชวา	ตื่นเถิดชาวไทย

บ้านเมือง ยามเฟื่องฟูรุ่งเรือง	ก็อย่าลืมชนชวา
ผลอดตัวศึกมา	เราจะพากันตาย
จำไว้เถิดสหาย	ตื่นเถิดชาวไทย (สร้อย)

ชาติไทย เราไม่น้อมยอมใคร	จะสู้จนชีพสลาย
หวังผดุงแหลมทอง	เราพี่น้องหญิงชาย
อย่าให้ชาติสูญหาย	ตื่นเถิดชาวไทย (สร้อย)

เพลงสยามานุสติ

หากสยามยังอยู่ยั้ง	ยืนยง
เราก็เหมือนอยู่คง	ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง	ไทยอยู่ได้ฤ
เราก็เหมือนมอดม้วย	หมดสิ้นสกุลไทย
ใครรานใครรุกตัว	แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ	ขาดดิน
เสียเนื้อเลือดหลังไหล	ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไปเสียสิ้น	ชื่อก้องเกียรติงาม

เพลงศึกรบเรศวร

มาละเหว มาละวา	ทัพของพม่ายกมาแต่ไกล	(ข้า)
โห่ร้องก้องไพร	มุ่งแผ่นดินไทย ไม่รอร่า	(โพ)
ศึกพม่าครั้งนี้	อยู่ในปีสองหนึ่งสามห้า	
พระมหาอุปราช	คุมทัพพม่าออกจรจรัด	

ใครไม่หกลีกรเราจะฆ่า		ใครขวางหน้าเราจะฟัน	
หมายมาดโรมรัน	โรมรัน	อยุธยาธานี	
เอ๋ย ออ ระหนาย ๆ		หน้อย เอย.....	
มาละเหวย มาละวา		ทัพไทยไม่ช้ำออกสู่อันที่	(ข้า)
รีบเร่งราวี่		นเรศวรนี้ออกนำพล	(ให้)
เสด็จขึ้นคอช้าง		เข้ากางกั้นเมืองสุพรรณบุรี	
กระทำยุทธหัตถี		ที่ดอนเจดีย์ท้องดินของไทย	
ใครไม่หกลีกรเราจะฆ่า		ใครคนกล้ามาลงดี	
อุปราชเสี้ยม		จึงถูกฟันสิ้นพระชนม์	
เอ๋ย ออ ระหนาย ๆ		ทัพพม่าถอยไป ชัยชนะเป็นของไทยเอย	

เพลงศึกบางระจัน

ศึกบางระจันจำให้มันพี่น้องชาวไทย
 เกียรติประวัติสร้างไว้ แก่ชนชาวไทยรุ่นหลัง
 แม่ชีวิดยอมอุทิศเมื่อชาติอับปาง
 เลือดไทยจะมาไหลหลัง ทาทั่วผืนแผ่นดินไทย
 ไทยคงเป็นไทย ชาวไทยมิใช่เชลย
 ไทยมิเคยย่อเนื้อต่อศัตรู
 บางระจันแม่สิ้นอาวุธยังสู้
 สองดาบฟาดฟันศัตรู จวบจนชีพม้วยมลาย
 ตัวตายดีกว่าชาติตาย
 สู้จนเลือดหยาดสุดท้ายขอให้ไทยคงอยู่
 แดนทองของไทยมิให้ศัตรู
 หากใครรุกรานเราสู้ กอบกู้ผืนแผ่นดินไทย

เพลงในน้ำมีปลาในนามีข้าว
(พ่อขุนรามคำแหง)

(สร้อย) ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แผ่นดินของเรา
 ที่แสนอุดมสมบูรณ์

บ้านเมืองราบคาบ ด้วยอนุภาพพ่อขุนรามคำแหงค้ำจุน
ให้ชาติไทยไพศาล

สร้างทำนาไร่ ทั่วแคว้นแดนไทย เราใดเราหว่าน
หมากม่วง หมากขาม หมากพร้าว หมากกลาง พืชผลต่าง ๆ
ล้วนงามตระการ

(สร้อย)

สร้างบ้านแปลงเมือง ให้เกียรติไทยลือเลื่อง ทั่วทุกถิ่นฐาน
จูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ปวงราษฎร์ทั้งหลาย ได้อยู่สุขสำราญ

(สร้อย)

หลวงวิจิตรวาทการ

เพลงเสียงระฆัง

(พ่อขุนรามคำแหง)

เมื่อเสียงระฆัง	ที่แขวนนอกวัง	เคาะดังขึ้นมา
พ่อขุนก็โปรด	ไม่ทรงถือโทษ	เรียกเข้าไปหา
มีคดีคำร้อง	ผิดฟ้องข้องใจ	ทุกข์ร้อนอย่างไรก็ทรงแก้ปัญหา
เป็นพระคุณอันใจ	ของชาวไร่ชาวนา	เกษมสำราญทั่วหน้า เขตแคว้นสุโขทัย

โอ้พ่อขุนราม ผู้เลื่องชื่อลือพระนาม ว่าเป็นพระยอดกษัตริย์ไทย
ทรงผดุงรุ่งเรือง เขตแคว้นประเทือง สร้างบ้านแปลงเมือง
ให้แก่ไทยทั้งหลาย

ขอยกพระคุณ เทอดทูนท่านไว้ ประชาชาวไทย จะรักพระองค์ตลอดกาล
ชาติไทยผองไทย เราใฝ่ใจรู้คุณ ผู้เมตตาการุณ ค้ำชูชาติเสมอมา
ก่อความดีงาม สร้างความก้าวหน้า ช่วยทุกข์ประชา ทั่วแคว้นแดนไทย

หลวงวิจิตรวาทการ